

KRAJINSKI PARK GORIČKO

javni zavod krajinski park goričko
www.park-goricko.org

DVOŽIVKE NA GORIČKEM

Varstvo dvoživk in netopirjev v regiji Alpe-Jadran

Na Goričkem najdemo petnajst od devetnajstih vrst dvoživk, ki živijo v Sloveniji. Za dve izmed teh, velikega pupka in hribskega urha, je Goričko razglašeno kot posebno varstveno območje (Natura 2000).

Foto: M. Jakopič

Veliki pupek (*Triturus cristatus*) je največji izmed pupkov ne le pri nas, temveč v celi Evropi. Zraste lahko celo do 25 cm. Rumeno-oranžen trebuh z značilnim vzorcem nepravilno oblikovanih pik je »prstni odtis« posameznega osebk, po katerem ga lahko prepoznamo. Za odlaganje jajčec izbira manjše, ponavadi stoječe vode. Ličinke imajo izrazito dolge prste na zadnjih nogah. Ker prosto plavajo v vodi, so lahek plen plenilcev (predvsem rib).

Foto: M. Jakopič

Planinski pupek (*Mesotriton alpestris*) ima značilen oranžen trebuh. Kljub imenu je v Sloveniji splošno razširjen in pogosto številčen tudi na nižjih nadmorskih višinah. V manjših stoječih vodah ga pogosto najdemo skupaj z velikim in navadnim pupkom. Ličinke planinskega pupka lahko prezimijo in se šele naslednjo pomlad preobrazijo v odrasle osebk.

Foto: A. Lešnik

Zelena rega (*Hyla arborea*) je drevesna žaba z dolgimi nogami in prijemalnimi blazinicami na koncih prstov. V grmovju in v krošnjah dreves preži na žuželke. Mreste odlaga v manjše osončene mlake z vodnim rastlinjem, brez rib. Čeprav so rege naše najmanjše žabe, so najglasnejše, zbor samčkov pa se lahko sliši kilometre daleč.

Foto: M. Jakopič

Navadni pupek (*Lissotriton vulgaris*) je manjša repata dvoživka, saj njegova velikost ne presega 11 cm. Pari se v manjših stoječih ali počasi tekočih vodah, na kopnem pa se zadržuje v senčnih in vlažnih bivališčih, kot so gozdovi, travniki, močvirja ipd. Ličinke se izogibajo odprti vodi in se ponavadi zadržujejo med vodnim rastlinjem.

Foto: M. Jakopič

Rosnica (*Rana dalmatina*) je v krajinskem parku najpogostejša rjava žaba. Na kopnem se zadržuje v svetlih in suhih listnatih gozdovih, kjer tudi prezimuje. Prehranjuje se na mokrotnih travnikih in ob gozdnih robovih. Okrogle mreste posamič natika na vejice ali bilke v manjše stoječe ali počase tekoče vode. Z dolgimi nogami lahko skoči tudi do 2 m daleč.

Foto: M. Jakopič

Navadna krastača (*Bufo bufo*) je pogosta v bližini človekovih bivališč in vrtov po vsem Goričkem. Vrvičaste mreste navija okoli vodnih rastlin. Bleščeče črni paglavci se pogosto zadržujejo v večjih skupinah in plavajo skupaj, podobno kot jata rib. Odrasle krastače so počasne in okorne, zato med selitvami mnoge končajo pod kolesi avtomobilov.

Foto: M. Cipot

Sekulja (*Rana temporaria*) je na Goričkem pogosta. Že februarja se na posameznem mrestišču pojavi več 100 samcev in samic, katerih mresti skupaj tvorijo velike strnjene blazine. Večinoma se zadržuje v hladnih in senčnih gozdovih, pa tudi v gosti vegetaciji na barjih in močvirnih travnikih. Prezimuje lahko na dnu mlak, vendar ponavadi ne v tistih, v katerih se mresti.

Foto: M. Cipot

Navadna česnovka (*Pelobates fuscus*) je skrivnostna žaba, saj je aktivna skoraj izključno ponoči. Večino dneva in leta preživi zakopana tudi do 1 m globoko v pesčenih tleh. Na površje prihaja le ponoči, ko se hrani, ali spomladi ob selitvah do mlak. Paglavci so tudi do dvakrat večji od odraslih, saj dosegajo dolžino do 18 cm.

Foto: M. Cipot

Hribski urh (*Bombina variegata*) se zadržuje v svetlih gozdovih, ob potočkih in na močvirnih travnikih. Razmnožuje se v plitvih občasnih vodah ali manjših stoječih vodah kot so npr. mlake, luže v kolesnicah in jarki. Na Goričkem se pojavljajo tudi križanci z nižinskimi urhom.

Foto: M. Cipot

Plavček (*Rana arvalis*) je dobil ime po barvi, v katero se samci odenejo za nekaj dni v obdobju parjenja. Na mrestiščih se spomladi hkrati zbere tudi več kot 100 osebkov. Plavček je bil doslej v parku najden v dolini reke Ledave in okolici Bukovniškega jezera. Morda je razlog za njegovo redkost tudi izginjanje nižinskih močvirnih travnikov, ki so poleg poplavnih gozdov značilno kopensko bivališče te vrste.

Foto: M. Cipot

Na Goričkem živijo vse tri pri nas prisotne vrste zelenih žab. **Debeloglavka** (*Pelophylax ridibundus*) in **pisana žaba** (*Pelophylax lessonae*), ki se lahko križata, ter **zelena žaba** (*Pelophylax kl. esculentus*), ki je potomka tega križanja. Zelene žabe se vse leto zadržujejo ob manjših ali večjih, tekočih ali stoječih vodah.

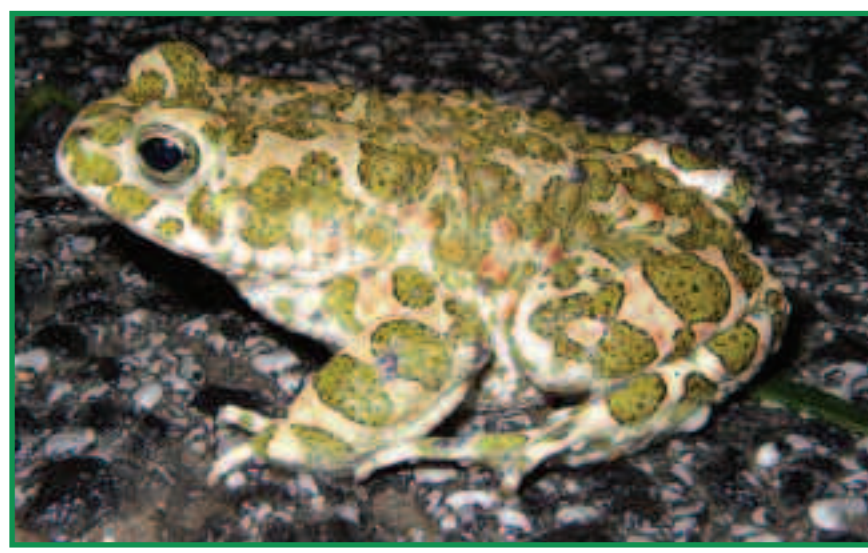

Foto: M. Cipot

Prvotno okolje **zelenih krastač** (*Pseudepidalea viridis*) so bila poplavna območja rek z občasnimi osonečnimi mlakami in rahlo prstjo v bližini. Danes jih najdemo povečini v bližini naselij in gramoznic. Oglašja se z značilnim dolgim naraščajočim napevom, ki ga lahko zamenjamo z oglašanjem žuželke bramorja (*Gryllotalpa gryllotalpa*).

Foto: D. Stanković

Navadnega močerada (*Salamandra salamandra*) najdemo le v okolici potokov s tolmuni v severno-osrednjem gričevju Goričkega. Odrasle živali so aktivne večinoma ponoči in po dežju, čez dan se skrivajo pod večjimi kamni ter odmrlim lesom. Med našimi dvoživkami je izjema, saj se pari na kopnem, samica pa v vodo namesto jajčec odlaga že razvite ličinke.

Dvoživke in netopirji Goričkega – učna razstava

Avtorji razstave in besedila: Primož Presetnik, Aleksandra Lešnik, Maja Cipot • **Fotografije:** Maja Cipot, Marijan Govedič, Jean Ichter, Kristof Istinič, Marta Jakopič, Aleksandra Lešnik, Kristjan Malačič, Andreas Maletzky, Alenka Petrinjak, Monika Podgorelec, Katja Pobiljšaj, Primož Presetnik, Karina Smole-Wiener, David Stanković, Ali Šalamun, Melita Vamberger • **Ilustracije:** Maja Cipot, Monika Podgorelec • **Zemljevidi:** Center za kartografijo favne in flore • **Lektoriral:** Zoran Obradović • **Založil:** Center za kartografijo favne in flore • **Tisk:** Trajanus d.o.o., Kranj, september 2007 • **Dodatne informacije:** Center za kartografijo favne in flore, Antolčičeva 1, SI-2204 Miklavž na Dravskem polju, info@ckff.si, www.ckff.si, www.bioportal.si • **Gradiva so na voljo v obliki .pdf na naslovu www.ckff.si/publikacije**

Razstava je bila pripravljena v projektu »Varstvo dvoživk in netopirjev v regiji Alpe-Jadran« v okviru pobude Skupnosti INTERREG IIIA Slovenija Avstrija 2000-2006, ki ga delno financira Evropska unija (Evropski sklad za regionalni razvoj). Za vsebino je odgovoren Center za kartografijo favne in flore in v nobenem primeru ne uradno stališča Evropske unije.

Nosilec projekta:

Center za kartografijo favne in flore
www.ckff.si

Partnerji na projektu:

Arge NATURSCHUTZ, Celovec
www.arge-naturschutz.at

Societas herpetologica slovenica – Društvo za proučevanje dvoživk in plazilcev, www.herpetolosko-drustvo.si

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev, www.sdpvn-drustvo.si